

ROGER JIMÉNEZ MONCLÚS, president de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 5/2020 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió virtual online de data 5 de novembre de 2020 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 5/2020

ASSUMPTE: Escrit de queixa de la Sra. M. M. en la qual s'indica que l'agència Europa Press rep diners per publicar notícies favorables a la dictadura de Guinea Equatorial, la qual cosa pot vulnerar el Codi Deontològic. També inclou en la seva queixa La Vanguardia i Tarragona Noticias en el mateix sentit.

ANTECEDENTS

En data 20 de gener de 2020, la Sra. M.M. tramet al CIC una queixa motivada en que l'agència Europa Tres "rebia diners d'una dictadura, la de Guinea Equatorial, per difondre una nota de premsa" anomenant "S.E (su excel·lència) a un dictador, Teodoro Obiang, el més longeu del món."

<https://www.europapress.es/comunicados/internacional-00907/noticia-comunicado-guinea-ecuatorial-pone-acelerador-ano-inversion20200120123811.html>.

Fa també la següent observació: "És una falta d'ètica i d'humanitat. Sobretot tenint en compte que Guinea Equatorial és un dels països del món més violent contra els seus periodistes":

<https://cpj.org/reports/2019/09/10-most-censored-eritrea-north-korea-turkmenistan-journalist.php>

Analitzada la queixa pel president i secretari general del CIC, es comunica a la Sra. M. que no es pot admetre a tràmit tota vegada que "no es pot demostrar que l'agència Europa Press rebi diners de Guinea Equatorial. Reproduir el lèxic del comunica és infreqüent, fins i tot antiquat i fora del que és normal per una notícia periodística, però no justifica la queixa".

El dia 15 d'abril de 2020, la Sra. M. insisteix en la seva queixa amb un nou correu "per demostrar que l'Agència Europa Press rep diners per publicar notícies favorables a la dictadura de Guinea Equatorial", argumentant que les informacions que publica Europa Press han sigut trameses i pagades per una empresa de comunicació (<https://apo-opa.com/our-clients/>) que treballa pel govern de Guinea Equatorial adjuntant el següent enllaç:

<https://www.africa-newsroom.com/press/coronavirus-equatorial-guinea-new-statement-on-the-positive-cases-of-covid-19-only-available-in-spanish?lang=en>.

Efectivament, al peu d'aquest enllaç figura la identitat del distribuïdor amb la frase: *Distributed by APO Group on behalf of Government of Equatorial Guinea* (Distribuït

per APO Group en nom del Govern de Guinea Equatorial). En conseqüència, es tracta d'una entitat de comunicació propietat de l'esmentat govern.

D'altra banda, la Sra. M.M. adjunta dos enllaços més, un de La Vanguardia (<https://www.lavanguardia.com/vida/20200207/473318617899/guinea-ecuatorial-acuerda-una-contribucion-solidaria-de-2-millones-para-apoyar-la-lucha-de-china-contra-el-coronavirus.html>) i un altre del diari Tarragona Noticias (<https://www.tarragonanoticias.com/noticia/28238-ex-director-de-activos-petroleros-estatales-y-empresario-designado-para-dirigir-el-lobby-de-la-industria-energetica-africana-en-la-region-cemac.htm>) que provenen de la mateixa agencia governamental, com és de veure al peu de cadascuna (marie@apo-opa.org) que transmet comunicats de la Cambra Africana de l'Energia (African Energy Chamber). Segons la seva web, la Cambra està formada per "*empreses, governs, organitzacions no governamentals i institucions de recerca. Som el soci estratègic de diversos ministeris d'energia i petroli, i hem liderat els esforços en la presa de decisions durant més d'una dècada*".

A continuació, la Sra. M. concreta i amplia la seva queixa en els següents termes:

- "Demano que Europa Press deixi de cobrar diners per publicar notícies d'una dictadura a través del seu gabinet de comunicació privat."
- "Demano que mitjans com Tarragona Noticias o La Vanguardia deixin de vendre com a notícies notes de premsa d'una dictadura. En el cas de La Vanguardia és especial conflictiu (sic) perquè firma la peça com a REDACCIÓ, malgrat que és PUBLICITAT per la qual deu cobrar per publicar al seu web. El que presenta un clar conflicte d'interessos. Això és especialment greu tenint en compte que l'agència (ni La Vanguardia) no té cap periodista al país, que fa 51 anys formava part d'Espanya i que és l'únic de l'Àfrica que té el castellà com a llengua oficial".

Admesa la queixa de la Sra. M. en els termes assenyalats, es demanen al·legacions a l'Agència Europa Press, que les presenta segons es veurà a continuació. Es demanen també al·legacions a La Vanguardia i a Tarragona Noticias, que no contesten.

AL.LEGACIONS

Demanades al·legacions a Europa Press, es reben les següents:

"En relación a la queja que nos han trasladado el pasado 24 de abril donde se indicaba que nuestra Agencia recibe dinero por publicar noticias de una dictadura.

(<https://www.europapress.es/comunicados/internacional-00907/noticia-comunicado-guinea-ecuatorial-pone-acelerador-ano-inversion-20200120123811.html>), en concreto, de Guinea Ecuatorial, queremos hacer constar que nuestra empresa no recibe dinero alguno por tal fin, haciéndoles llegar nuestras alegaciones correspondientes dentro del plazo estipulado para ello:

- Somos una agencia privada **independiente**, de reconocido prestigio y con amplia experiencia en el sector, con más de sesenta años de historia, quedando

acreditada la credibilitat de la misma por la extensa y plural nómina de clientes que cuenta en nuestro haber. En nuestro trabajo quedan reflejados los principales valores y principios que impregnan nuestro quehacer diario, erigiéndonos desde nuestros comienzos en un **referente de calidad informativa, transparencia, independencia e imparcialidad**, siendo estos principios base de nuestra reputación

- Continuando con nuestro compromiso en el ejercicio de los derechos a la libertad de expresión y opinión, uno de los servicios que nuestra Agencia presta a los clientes es el **“Servicio de distribución de comunicados”**. Estos comunicados, sobre cuya elaboración no interviene en ningún momento EUROPA PRESS, se distribuyen por nuestros canales, precediendo siempre a los mismos del término **“COMUNICADO”** como señal diferenciadora de las noticias de elaboración propia que nuestra agencia difunde diariamente.
- Por todo lo anteriormente expuesto no se puede tachar a nuestra Agencia de tener relación alguna, directa o indirecta, con una dictadura, ni podemos permitir que se indique que por ello recibe nuestra entidad compensación económica de ningún tipo.”

3.- Sobre el caràcter ètic de que Europa Press, rebi remuneracions per publicar els comunicats provinents de l'agència governamental de Guinea Equatorial APO GROUP.

No hi ha cap constatació material de que Europa Press hagi rebut emoluments dineraris per publicar la nota de premsa en format notícia que l'agència governamental APO GROUP els ha enviat. Però ho podem deduir per altres elements de prova.

En efecte, la distribució de comunicats d'Europa Press no és periodística, sinó que prové d'un *Servicio de Comunicados de Europa Press Comunicación* que s'ofereix al client en forma de difusió de notes de premsa de companyies privades o públiques a través dels circuits que utilitza Europa Press Noticias, segons es desprèn de la seva web

(<https://www.europapress.es/comunicacion/comunicado/>). A més, amb la distribució, els comunicats no només arriben a tots el mitjans de comunicació, sinó que també s'envien particularment als periodistes que poden estar interessats en la matèria i així aconseguen la màxima repercussió. Aquest és un servei remunerat –contràriament al que al·lega l'agència- ja que al final de l'enllaç es diu: “Ofrecemos al cliente los precios más competitivos del mercado, elaborando paquetes de comunicados a medida de las necesidades del cliente”.

Una altra qüestió és si és ètic cobrar per aquests comunicats per la raó adduïda per la persona que presenta la queixa, que no és altra que l'agència APO GROUP que pertany a una dictadura, la del govern de Guinea Equatorial. La raó de la Sra. M. és política i s'escapa dels plantejaments ètics del periodisme ja que al món hi ha moltes dictadures i la informació sobre el que succeeix en aquestes dictadures és també una qüestió d'interès públic. Ara be, ja hem dit que el *Servicio de Comunicados d'Europa Press* no és periodístic, sinó comercial, i per tant el que hem de considerar no és si el comunicat procedeix d'un estat governat per una dictadura, sinó si la forma de traslladar el contingut del comunicat als mitjans de comunicació vulnera algun punt del Codi Deontològic.

Com es diu en les al·legacions que ha presentat l'agència, la redacció d'Europa Press no intervé en el text del comunicat, cosa que és congruent amb el caràcter comercial de la seva distribució als mitjans. En aquest punt és important assenyalar que Europa Press no es dirigeix a l'opinió pública directament, sinó que trameta a mitjans de comunicació i a periodistes individualment un element escrit o audiovisual amb la concreció de que és un "comunicado", no una notícia de premsa en la que hagi intervingut la redacció periodística. Per tant, la veracitat o no del contingut del "comunicado" no és una qüestió que hagi d'esbrinar Europa Press, sinó els mitjans de comunicació o els periodistes que el reben si és que posteriorment el publiquen com a notícia. És a dir, Europa Press no actua com a servei de notícies provinent de la redacció, sinó com a servei comercial que trasllada als mitjans un document rebut d'una organització privada o pública que té interès en que es doni a conèixer a l'opinió pública una actuació de la pròpia organització o el seu posicionament sobre una qüestió. Si s'entra en la web d'Europa Press es pot constatar que el servei de comunicats està completament aïllat del servei d'agència de notícies. El Codi Deontològic, per tant, no és aplicable a l'activitat comercial d'Europa Press.

4.- Sobre el caràcter ètic de la publicació a La Vanguardia i Tarragona Noticias del comunicats de l'agència governamental de Guinea Equatorial APO GROUP distribuïts per Europa Press.

El cas de La Vanguardia i de Tarragona Noticias és diametralment diferent de l'anterior. Es tracta de la recepció dels "comunicados" (enviats per Europa Press a La Vanguardia i per Comunicacae a Tarragona Noticias) i de la seva publicació en els seus mitjans de forma literal, fins i tot incloent al peu de la informació, almenys en el format digital, el nom de l'organització que busca la difusió a l'opinió pública (African Energy Chamber) i les dades de contacte (marie@apo-opa.org).

Com ja s'ha dit, un "comunicado" és una informació interessada d'una empresa o una entitat pública o privada, per tant, si es publica íntegrament ho ha de ser com a publicitat o propaganda en la forma que en altre temps es feia amb el senyal de "remitido", d'on es deduïa que era una inclusió de pagament. Però si es publica com una informació periodística, prèviament s'ha de considerar que la seva veracitat és almenys dubtosa i la bona pràctica periodística exigeix la contrastació dels fets i la redacció periodística pròpia que pertoqui en cada cas. Per això els "comunicados" porten a peu de pàgina la indicació del contacte (en el nostre cas marie@apo-opa.org) amb qui el periodista es pot relacionar per verificar els fets i examinar les circumstàncies que poden decidir o no la publicació de la notícia o la forma de fer-la pública.

Si analitzem el tipus de publicació que fa Tarragona Noticias (<https://www.tarragonanoticias.com/noticia/28238-ex-director-de-activos-petroleros-estatales-y-empresario-designado-para-dirigir-el-lobby-de-la-industria-energetica-africana-en-la-region-cemac.htm>) observem que es tracta d'un "comunicado" dins d'una secció específica (veure les seccions a la capçalera) anomenada "comunicados" junt amb les altres que són Portada, Tarragona, Arxiu i Contacte. Ens trobem, doncs, amb una secció específica de "comunicados" que és d'un volum important al diari, similar a la secció de "Tarragona" que és pròpiament la periodística. Per tant, el lector habitual del

digital coneix prou bé el caràcter (“remitido”) de la secció on s’inclou el “comunicado” que ens ocupa i la seva procedència. No es tracta, doncs, d’una notícia periodística, sinó d’una inclusió publicitària.

El cas de La Vanguardia és diferent. També a principi de pàgina surt la paraula “comunicado”, però la presentació al lector és diametralment diferent. D’una banda, la inclusió del “comunicado” es fa literalment en forma de notícia i en les pàgines pròpies de la informació política; i de l’altra, a l’inici de la notícia es diu clarament que és una informació de la “REDACCIÓN”, per tant, té totes les característiques d’una informació que s’assumeix com a pròpia. En aquest context, la veracitat de la informació no pot afirmar-se, no s’ha contrastat amb diligència com preveu el criteri 01 del Codi Deontològic que preceptua: “El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l’obligació d’acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d’observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets”. La transgressió d’aquest criteri ètic no ofereix dubtes.

Per les mateixes raons, entenem que La Vanguardia també vulnera el criteri 7 del Codi Deontològic, dedicat al conflicte d’interessos, quan remarca: “Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l’aparença deliberada d’informacions periodístiques”.

Per tot això, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent:

A C O R D

D’acord amb tot l’anterior i en resolució de les queixes presentades per la Sra. M.M., el CIC considera que La Vanguardia ha vulnerat els criteris 01 i 07 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes; i que Europa Press i Tarragona Noticias no han vulnerat cap dels criteris del Codi.

I per que així consti s’estén la present certificació a Barcelona en data 5 de novembre de 2020. Certifico.

Roger Jiménez

President